район „Младост"

Детска градина №109 Зорница

ж.к. „Младост-1“, ул. „Детска приказка“ № 4 ; Тел: 08789 24 86 17; e-mail:

odz9_sf@abv.bg; 2213973@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
Д-Р ВЯРА БОГАТЕВА –
ДИРЕКТОР НА ДГ № 109 „ЗОРНИЦА“
ЗАПОВЕД № ..... / ..... 2026г.

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ДГ №109 „ЗОРНИЦА“

ВЪВЕДЕНИЕ И ЦЕЛ НА НАСТОЯЩИЯ ДОКУМЕНТ

Въвеждането на общ механизъм за противодействие на тормоза и насилието се налага от разбирането, че реален напредък в справянето с насилието и тормоза може да бъде постигнат само при прилагането на последователна и целенасочена политика, която се споделя и изпълнява от всички участници във възпитателно-образователния процес в детската градина. Тя регламентира в дългосрочен план целите и задачите по отношение на превенцията на насилието, както и разписва конкретни роли, отговорности и процедури за действие при възникнали ситуации на насилие и тормоз.

I. ИЗМЕРЕНИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Насилието над деца е сериозен проблем, значимостта на който се определя както от разпространението му, така и от тежките последици, които може да окаже върху детското

развитие. Това определя голямото значение на ранното разпознаване на децата, които са жертви на насилие. Детската градина може да изиграе важна роля в тази насока, тъй като в нея децата прекарват голяма част от времето си. Педагогическите специалисти са значими фигури в живота на децата. Те са първите, които могат да забележат симптомите на преживяното насилие и тяхна задача е да окажат подкрепа на детето, като се създаде с него връзка на доверие и благоприятна обстановка, в която да го изслушат и разговарят с него. Всяко дете има право да получи физическо, психическо, социално и емоционално развитие. На улицата, вкъщи, във филмите и новините насилието става част от нашето всекидневие. Децата са най-уязвими в това отношение. Ние трябва да ги научим да бъдат внимателни и да не се доверяват на непознати, да не се срамуват да споделят това, което ги притеснява. С помощта на родители и учители децата трябва да бъдат сигурни в действията и постъпките си, да не се чувстват объркани, унизени и безпомощни.

Какво е насилие?

В България в официална употреба е дефиницията на понятието „насилие“, дадена в параграф 1, т. 1-5 от допълнителните разпоредби на Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето:

„Насилие“ над дете е всеки акт на физическо, психическо или сексуално насилие, пренебрегване, търговска или друга експлоатация, водеща до действителна или вероятна вреда върху здравето, живота, развитието или достойнството на детето, което може да се осъществява в семейна, училищна и социална среда.

„Физическо насилие“ е причиняване на телесна повреда, включително причиняване на болка или страдание, без разстройство на здравето. Често физическото насилие е свързано с погрешно разбиране децата да се научават много бързо на нещата от живота и очакването бързо да се контролират и владеят.

„Емоционално насилие“ – под емоционално насилие се разбира непрекъсната критика, засрамване, унижаване, порицаване, заплахи, подигравки, предизвикване на страх и безпокойство у детето, постоянно недоволство от неговото поведение. Възможно е родителите съзнателно да се дистанцират от детето, да пренебрегват молбите за помощ, за внимание, за насърчаване.

„Психическо насилие“ са всички действия, които могат да имат вредно въздействие върху психичното здраве и развитие на детето, като подценяване, подигравателно отношение, заплаха, дискриминация, отхвърляне или други форми на отрицателно отношение, както и неспособността на родителя, настойника, попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури подходяща подкрепяща среда.

„Сексуално насилие“ е използването на дете за сексуално задоволяване. Сексуално насилие и злоупотреба над дете според определението на Световната здравна организация е „участието на дете в сексуални действия, които той или тя не разбира напълно и за които не е в състояние да даде информирано съгласие, или за които детето не е подготвено от гледна точка на развитието си и не може да даде съгласие, или които са в нарушение на законите или социалните табута на обществото“.

„Сексуална експлоатация“ – Сексуалната експлоатация на деца предполага използването на лице под 18-годишна възраст с оглед задоволяването на сексуалните потребности или желания на друго лице срещу възнаграждение или друго заплащане, предложено на детето или на други лица.

„Неглижиране / Занемаряване“ – Занемаряване се наблюдава, когато родителите не посрещат основните нужди на своето дете (храна, дрехи, дом, топлина и медицински грижи) и го оставят без надзор.

„Пренебрегване“ е неуспехът на родителя, настойника и попечителя или на лицето, което полага грижи за детето, да осигури развитието на детето в една от следните области: здраве, образование, емоционално развитие, изхранване, осигуряване на дом и безопасност, когато е в състояние да го направи.

„Синдром на родителско отчуждение (PAS)“ – Синдромът на родителското отчуждаване е нарушение в детското развитие в контекста на спора за родителските права при развод. Най-често възниква след целенасочено проведена кампания по очерняне на единия родител.

Какво е тормоз (bullying)?

Тормоз е последователно, целенасочено, умишлено, враждебно, повтарящо се поведение на едно или повече лица, които желаят да причинят вреда на други. Тормозът е специфичен вид насилие сред децата и е сред най-неуловимите форми на агресивно поведение. Ключови характеристики на тормоза:

- злонамерена проява, която има за цел да нарани или унижи дете;
- извършва се от позиция на силата, като едната страна използва доминиращата си позиция;
- повтаря се многократно във времето, а не е еднократен и изолиран акт на насилие.

Проявите на тормоз биват:

- Физически тормоз: блъскане, щипане, разрушаване, удряне, нанасяне на болка, спъване, затваряне в помещение.
- Вербален тормоз: словесни изрази, подмятания, подигравки, унижение, заплахи, обиди.
- Скрит тормоз: действия зад гърба (разпространение на слухове, изолация, мимики и жестове за унижение).
- Психически тормоз: омаловажаване, изнудване, повреждане на вещи, заплашителни погледи, изключване от групови дейности.
- Сексуален тормоз: нежелано поведение със сексуален характер, прякори, коментари, неподходящо докосване.
- Кибертормоз: тормоз във виртуална среда.

Разлики между тормоз и закачки или игра между децата

Важно е да се разграничат случаите на игра или приятелско премерване на силите от тормоз. При игра децата се смеят, сменят си ролите и никое от тях не е в трайно

подчинено положение. При тормоз едното дете е видимо напрегнато, ролите не се сменят и проявата се повтаря.

Признаци, по които може да се разпознаят насилието и тормозът: натъртвания, необичайно безпокойство, влошаване на здравословното състояние, затвореност, избухливост, бягане и криене, ниска самооценка, занемаряване, психосоматични симптоми, кошмари.

II. ПОЛИТИКА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ИНТЕРВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ В ДГ №109 „ЗОРНИЦА“

Цялостната политика за противодействие се реализира на равнище детска градина и на равнище група. Основен принцип в ДГ №109 „ЗОРНИЦА“ е прилагането на цялостен подход, полагане на координирани и последователни усилия от целия екип и родителите.

1. Основни цели и принципи:

- Създаване на позитивна култура и климат в детската градина;
- Повишаване на осведомеността, че насилието е неприемливо поведение;
- Разработване на система за превенция и интервенция;
- Предоставяне на подкрепа за пострадалите и въвлечените деца;
- Партньорство с родителите и институциите.

2. Дейности по превенция и Координационен съвет

Със заповед на Директора се съставя Координационен съвет (КС), който отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. КС изготвя годишен план за противодействие на тормоза, провежда оценка на проблема в началото и края на учебната година.

3. Дейности по интервенция (Нива на насилие и тормоз)

ПЪРВО НИВО (Нарушаване на правилата / първа проява): Педагогическа работа от учител и родител. Не се вписва в Дневника за случаи.

ВТОРО НИВО (Повторение на нарушения или тормоз): Намеса на учител, КС, директор, уведомяване на родителите. Случаят се вписва в Дневника за случаи на насилие и тормоз.

ТРЕТО НИВО (Системна злоупотреба / опасност за живота и здравето): Незабавно уведомяване на отдел „Закрила на детето“ (ОЗД) и/или МВР (тел. 112). Интензивна работа с мултидисциплинарен екип.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1: Класификация на формите на насилие и тормоз и предприемане на съответни действия.

Приложение 2: Насоки за интервенция (прекратяване на ситуация, възстановяване на щетата, работа с наблюдатели).

Приложение 3: Кога, кой и къде може да подава сигнал за дете в риск (ОЗД, ДАЗД, тел. 112, Национална телефонна линия за деца 116 111, Център за безопасен интернет 124 123).

Приложение 4: Алгоритъм за прилагане на механизма за противодействие на тормоза и насилието.

ДНЕВНИК ЗА СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ В ДГ №109 „ЗОРНИЦА“ ЗА УЧЕБНАТА 2026-2027 ГОДИНА

Таблица за регистриране на случаи с колони: № | Дата | Група | Вид насилие и ниво | Предприети действия | Подпис на учител

ДНЕВНИК ЗА СЛУЧАИ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ В ДГ №109 „ЗОРНИЦА“ ЗА УЧЕБНАТА 2026-2027 ГОДИНА

№	Дата	Група	Вид насилие и ниво	Предприети действия	Подпис
1					
2					
3					
4					
5					